

November 2019

Indledning

Dagtilbud er fundament for børns læring, trivsel, udvikling og dannelse

Næsten alle børn i alderen 0-5 år går i dagtilbud i Danmark. Ifølge dagtilbudsloven skal dagtilbud fremme børns læring, udvikling, trivsel og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

De mindste børn går i dagtilbud i de år, hvor deres læringspotentialer er allerstørst, og hvor fundamentet for al senere læring, udvikling, trivsel og dannelse lægges. Dagtilbud har derfor en stor forpligtelse til at sikre, at alle børn tilbydes og får udbytte af udviklende læringsmiljøer.

”Ambitionsniveauet for børns fremtidige muligheder skal være højt”

”At blive til nogen, før man kan blive til noget”

Børn er nysgerrige, opmærksomme og modtagelige, og øver sig i at tilegne sig verdenen. Tænk på det nyfødte barns vidtåbne øjne. Barnet bruger fra starten sine sanser til at lære om verdenen at kende, og til at knytte sig til omgivelserne.

Børn er i samspil med andre, og børn imiterer omgivelserne. Den viden skal bruges til at øve færdigheder og udvikle kompetencer, i et fællesskab med andre børn og med kompetent pædagogisk personale. Dagtilbuddene skal således etablere læringsmiljøer, der hele dagen understøtter børns muligheder for at lære og udvikle sig.

Børn stimuleres meget tidligt, når de er omgivet af dygtige voksne, der arbejder bevidst med at skabe rammer for læring, udvikling, trivsel og dannelse. Samtidig udfordres den nysgerrighed, små børn er født med, og som skal udfordres gennem hele livet, hvor børn skal være medskabere af deres eget liv, og hvor børnenes perspektiver er helt centrale.

Dagtilbuddenes opgave, når det gælder alle børns muligheder, er præciseret i dagtilbudsloven, herunder i den styrkede pædagogiske læreplan, som er det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbuddenes kerneopgave; *læring, trivsel, udvikling og dannelse*.

BKF ønsker med dette holdningsnotat først og fremmest at påvirke dagsordenen omkring kvalitet i dagtilbud. Derfor retter notatet sig dels til medlemmer af foreningen, dels til samarbejdspartnere og interessenter på dagtilbudsområdet.

Notatet sætter i de følgende afsnit fokus på nogle af de områder, som har stor betydning for kvaliteten af den pædagogiske praksis og for de resultater, der opnås for børnene:

- Ledelsen af dagtilbud og den pædagogiske opgave
- Dagtilbud med høj kvalitet
- Den styrkede pædagogiske læreplan
- Den pædagogisk faglighed
- Børneperspektivet
- Forældresamarbejde

Ledelse af dagtilbud og den pædagogiske opgave.

Ledelse har afgørende betydning for at opgaven med at skabe kvalitet for alle børn lykkes. God og professionel ledelse af dagtilbud er afgørende for børns læring, trivsel, udvikling og dannelse.

I BKF's perspektiv er der tale om ledelse på forvaltningsniveau, ledelse på område- eller distriktsniveau, decentral ledelse af et dagtilbud og endelig pædagogisk ledelse af kerneopgaven.

Forvaltningsniveauets ansvar og rolle er, at skabe de faglige og organisatoriske forudsætninger for at formålet med dagtilbudsloven bliver en realitet. Det drejer sig blandt andet om at skabe tydelig sammenhæng og handlekraft, når tiltag skal implementeres. Det handler om at skabe tydelig retning i en dialog med øvrige ledere, medarbejdere og samarbejdspartnere. Og det handler om løbende at prioritere ressourcer, så mål og retning skaber resultaterne.

Med dagtilbudsreformen er der kommet et styrket fokus på ledelse af dagtilbud, på faglig ledelse og på ledelse af forandringsprocesser. Faglig ledelse, med fokus på kerneopgaven, er en central del af ledelse på alle niveauer. Der er behov for et fokus på opbygning af organisationers faglige kapacitet og bæredygtighed i forhold til at lykkes med kerneopgaven og med at skabe en tydelig effekt for alle børn.

BKF's holdning er, at ledelse af dagtilbud kræver fokus på balancen mellem

- At sætte retning og sætte medarbejderes faglighed i spil.

- Det enkelte barn og børnefællesskaber.
- Drift af dagtilbud og fortsat udvikling af organisationen.
- Det lokale arbejde i dagtilbud og evnen til at arbejde tværfagligt med et blik på sammenhænge.
- At skabe relationer i stærke læringsfællesskaber og opnå gode resultater i forhold til børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Dagtilbud med høj kvalitet

Med afsæt i et forskningsmæssigt fundament har Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) peget på tre forskellige former for kvalitet, som sammen med didaktik er af væsentlig betydning for høj kvalitet i dagtilbud.

EVA peger på:

- **Den strukturelle kvalitet**, der blandt andet handler om, hvor mange børn, der er pr. voksen, hvilken uddannelse medarbejderne har, hvordan der træffes valg om organisering af hverdagen, og om de fysiske rammer i dagtilbuddet.
- **Den processuelle kvalitet** der blandt andet handler om, hvordan ledelsen i dagtilbud skaber rammer for, at det pædagogiske personale sikrer alle børns deltagelse i fællesskaberne, skaber rammer for leg og læring hele dagen, herunder samspil og relationer, og for at børnene oplever deres bidrag som væsentlige.
- **Resultatkvalitet**, er blandt andet kendetegnet ved, at børn kommer videre til skolen med både veludviklede sociale kompetencer og faglige kognitive færdigheder.

BKF's holdning er, at

- Der til stadighed skal forskes systematisk i danske dagtilbud og så tæt på kerneopgaven som muligt. Den systematiske forskning skal være med til at understøtte forandringer og kvalificere den pædagogiske praksis til gavn for børnene.
- Dagtilbudsloven og den styrkede pædagogiske læreplan sætter en tydelig ramme for kvalitativt arbejde i dagtilbud. Der stilles krav om at etablere læringsmiljøer for børn hele dagen, krav som løbende skal justeres i forhold til den aktuelle børnegruppe. I den forbindelse har det en afgørende betydning at evalueringskulturen styrkes i dagtilbuddene.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Dagtilbudsreformen er omtalt i indledningen til dette holdningsnotat. BKF mener det er glædeligt, at der med dagtilbudsreformen er der skabt et fælles fundament for alle dagtilbud i Danmark. Dagtilbudsloven og det nationale pædagogiske grundlag understreger dagtilbuddenes samfundsmæssige betydning, rolle og vigtige opgave.

Den styrkede pædagogiske læreplan med de pædagogiske læringsmål er et godt og vigtigt udgangspunkt for det videre arbejde med at skabe kvalitet i dagtilbud.

Den pædagogiske faglighed

Dagtilbudsreformen sætter fokus på alle medarbejderes rolle i at skabe den gode pædagogiske praksis. Dette kalder på en løbende udvikling og opdatering af medarbejdernes viden på et forskningsinformeret grundlag, som er forudsætningen for, at der kan ske den nødvendige udvikling af de lærende fællesskaber, således at alle børn bliver livsduelige og kan begå sig i mødet med omverdenen. Vi ved med baggrund i bl.a. forskningen, at en afgørende forskel for børnenes udvikling er, at de mødes af kvalificerede voksne i dagtilbud.

BKF's holdning er, at

- Det er nødvendigt, at den størst mulige andel af medarbejderne i dagtilbud har en pædagogisk uddannelse på minimum bachelorniveau.
- Det er nødvendigt, at den størst mulige andel af medarbejdere i dagplejen har en uddannelse, minimum som pædagogisk assistent.
- Det er vigtigt, at den pædagogiske faglighed udvikles på baggrund af forskningsmæssig viden og viden om, hvorledes man leder og evaluerer pædagogiske processer og læringsmiljøer med høj kvalitet.
- Det er vigtigt, at alle medarbejdere har en opdateret viden om didaktik, om børns udvikling, læring, trivsel og dannelse og om tegn på handlinger i forbindelse med børns mistrivsel og udsathed.
- Det er vigtigt, at der løbende arbejdes med kompetenceudvikling, hvor det pædagogiske personale skal have indgående kendskab til dagtilbudsloven, den styrkede pædagogiske læreplan, og ikke mindst evnen til omsætte kravene heri.

Børneperspektivet

Med dagtilbudsreformen præciseres vigtigheden i at inddrage børnene og deres perspektiver. Det pædagogiske personale har et ansvar for, at det enkelte barn bliver hørt, så der tages hensyn til barnets perspektiv, følelser og holdninger.

BKF's holdning er, at

- Børneperspektivet kræver en evne til at fordybe sig i emner, som børnene interesserer sig for, i børnehøjde og på børnenes præmisser.
- Det kræver det pædagogiske personale er i stand til at kunne tilsidesætte egne forståelser af verdenen.
- Der er behov for at udvikle evalueringsformer, hvor børnenes perspektiver inddrages.
- Forældrene sammen med det pædagogiske personale kan bidrage til at styrke fokus på børneperspektivet i det pædagogiske arbejde.

Forældresamarbejde

Forældrene er de vigtigste personer i et barns liv. Samarbejdet mellem det pædagogiske personale og forældrene er derfor et afgørende element for barnets udvikling. Forældrene og det pædagogiske personale har en fælles vigtig opgave med at binde de forskellige arenaer sammen, så barnet oplever et godt samspil og samarbejde mellem hjem og dagtilbud. Det er afgørende at samarbejdet, er præget af ligestilling og nysgerrighed.

BKF's holdning er, at

- Der fortsat synes at være et betydeligt udviklingspotentiale for barnets udvikling og læring i at fokusere endnu mere på at inddrage og skabe dialog med forældrene. Inddragelse skal ske i respekt for forældres ressourcer og perspektiv.
- Forældreinddragelse og -deltagelse stiller øgede krav til det pædagogiske personale i dagtilbud. Dette forudsætter at personalet har de rette kompetence, og derigennem kan skabe tillid hos forældrene
- Der er et stort potentiale i at tilbyde forældrene større viden om barnets muligheder for at lære og udvikle sig i hjemmet, samt viden om kobling mellem barnets læring i dagtilbuddet og hjemmet.
- Der er behov for at alle parter omkring barnet samarbejder, det gælder forældre og dagtilbud, det gælder sundhedsplejen, pædagogisk/psykologisk rådgivning og dagtilbuddet, ligesom det også gælder sammenhængen til skolen.

Udarbejdet af Dagtilbudsnetværket november 2019.